«Δεν μου άρέσει πού αύτός ό πόλεμος έγινε αφορμή ώστε

Media:	ΕΣΤΙΑ	**Page:**	1,25	**Published at:**	06-07-2025
Author:		**Surface:**	1922.01 cm²	**Circulation:**	1080
Subjects:					

ΣΤΑΘΗΣ ΛΙΒΑΘΙΝΟΣ

«Δέν μοῦ ἀρέσει πού αὐτός
ὁ πόλεμος ἔγινε ἀφορμή ὥστε
ἡ Ρωσσία νά εἶναι "μισητή"
στόν κόσμο· γιατί δέν εἶναι δίκαιο»

Συνεντευξις
στήν Κατερινα Λυμπεροπουλου

Σελ. 25

ΣΤΑΘΗΣ ΛΙΒΑΘΙΝΟΣ

«Δέν μοῦ ἀρέσει πού αὐτός ὁ πόλεμος ἔγινε ἀφορμή ὥστε ἡ Ρωσσία νά εἶναι "μισητή" στόν κόσμο· γιατί δέν εἶναι δίκαιο»

Ὁ πρῶτος σκηνοθέτης τοῦ θεάτρου πού εἰσέρχεται στήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ὡς πρακτικός τοῦ θεάτρου, στήν νεοσυσταθεῖσα ἕδρα θεατρικῆς τέχνης, μέ τήν συγκεκριμένη εὐκαιρία συνομίλησε μέ τήν «ΕτΚ»

Συνεντευξις στήν Κατερινα Λυμπεροπουλου

Ἀνηψιός τοῦ Μάνου Κατράκη, ἀπόφοιτος τοῦ Τμήματος Θεάτρου τοῦ Κρατικοῦ Ἰνστιτούτου Θεάτρου τῆς Ρωσσίας στήν Μόσχα (GITIS). Καλλιτεχνικός ὑπεύθυνος τῆς Πειραματικῆς Σκηνῆς τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου (2001-2007), στό ὁποῖο καί ἵδρυσε τό Ἐργαστήριο Σκηνοθεσίας καί Ὑποκριτικῆς Θεάτρου. Καλλιτεχνικός διευθυντής τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου (2015-2019), στό ὁποῖο ἵδρυσε τό πρῶτο κρατικό Τμῆμα Σκηνοθεσίας. Καί πρόσφατα τακτικό μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν.

▶ *Κύριε Λιβαθινέ, τί συναισθήματα αἰσθανθήκατε κατά τήν ἀναγόρευσή σας ὡς μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν;*

Κατ' ἀρχάς, δέν ἀναγορεύτηκα ἐγώ. Ἀναγορεύτηκε κάποιος ἄλλος, γιατί σέ αὐτές τίς περιπτώσεις δέν πιστεύεις ὅτι αὐτό μπορεῖ νά συμβεῖ. Ἤμασταν πολύ συγκινημένοι ἀπό τήν ἀρχή μέχρι τό τέλος, καί ἐγώ καί οἱ ἄνθρωποι πού ἦταν κοντά μου ἐπειδή ἀναγορεύτηκα. Ὅλη αὐτή ἡ συγκίνηση ἦταν σάν νά ἔκανε ἕναν κύκλο ἀπό ἐμένα πρός ἐκείνους καί ἀπό ἐκείνους πρός ἐμένα. Ἀλλά πραγματικά θά μοῦ πάρει λίγο χρόνο νά συνειδητοποιήσω τί ἀκριβῶς ἔχει συμβεῖ. Τό συναίσθημα πού μπορῶ νά περιγράψω πάντως, στήν προσπάθειά μου νά κατανοήσω τό γεγονός, εἶναι αὐτό τῆς εὐγνωμοσύνης. Μήν μέ ρωτήσετε σέ ποιόν καί πρός τί. Ἁπλᾶ εὐγνωμοσύνη.

▶ *Πῶς θά σχολιάζετε τό γεγονός ὅτι εἶστε ὁ πρῶτος σκηνοθέτης τοῦ θεάτρου πού εἰσέρχεται στήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν ὡς πρακτικός τοῦ θεάτρου στήν νεοσυσταθεῖσα ἕδρα θεατρικῆς τέχνης;*

Πολύ καλό οἰωνό. Καί γιά τήν Ἀκαδημία καί γιά τό ἴδιο τό θέατρο. Τό νά ὑπάρχει ἕδρα θεατρικῆς τέχνης στήν Ἀκαδημία, στήν χώρα πού γέννησε τό θέατρο, νομίζω ὅτι θά ἔπρεπε ἔτσι κι ἀλλιῶς νά συμβεῖ. Θά βρεθοῦν πολλοί ἄνθρωποι καί πολύ πιό ἀξιόλογοι ἀπό μένα στό μέλλον, καί αὐτή ἡ ἕδρα θά ὑπερασπισθεῖ τό θέατρο, θά ἀναδείξει τήν ἀξία του, θά παρέμβει σέ θέματα ἐκπαίδευσης. Νομίζω ὅτι εἶναι κάτι πάρα πολύ ἀναγκαῖο καί μιά καίρια πράξη τῆς Ἀκαδημίας, ὅπως καί ἡ εἴσοδος ὁρισμένων νέων τακτικῶν μελῶν –ἐνδεικτικά ἀναφέρω τόν Κωνσταντῖνο Ἰσουκαλᾶ, ἕναν προοδευτικό καί σημαντικότατο ἄνθρωπο. Θεωρῶ ὅτι ἡ Ἀκαδημία δείχνει τό ἀνοιχτό της μυαλό καί μιά τάση προοδευτική, καί αὐτό μοῦ ἀρέσει.

▶ *Τό ὅτι εἶστε πλέον μέλος τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν πῶς θεωρεῖτε ὅτι σᾶς ἐνθαρρύνει νά δημιουργήσετε καί νά ἀφήσετε τό ἀποτύπωμά σας;*

Κοιτάξτε, εἶμαι καινούργιος, εἶμαι πρωτάκι στήν Ἀκαδημία. Ὑπάρχουν πάρα πολύ σημαντικοί ἄνθρωποι, καί μόνο ἡ συνύπαρξη μαζί τους ἐκεῖ νομίζω ὅτι θά μέ κάνει νά κερδίσω πάρα πολλά ὡς ἄνθρωπος. Ἀπό ἐκεῖ καί μετά, νομίζω ὅτι θά προσπαθήσω νά βρῶ τρόπους, ὥστε νά παρέμβω στό θέμα τῆς ἐκπαίδευσης τῆς θεατρικῆς, καί ὄχι μόνο.

▶ *Πῶς σχολιάζετε τό γεγονός ὅτι μεγάλα ὀνόματα τῆς ἑλληνικῆς διανόησης, ὅπως ὁ Νίκος Καζαντζάκης, ἔχουν μείνει ἔξω ἀπό τήν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν;*

Αὐτό δείχνει ὅτι καί ἔξω ἀπό τήν Ἀκαδημία μπορεῖς νά εἶσαι ἐξ ἴσου σημαντικός καί καμμιά φορά σημαντικότερος. Ἡ εἴσοδος στήν Ἀκαδημία δείχνει ἁπλῶς μία καινούργια δυνατότητα πού σοῦ προσφέρεται. Ἐκεῖ συνάντησα πολύ σημαντικούς ἀνθρώπους. Σαφῶς ὑπάρχουν ἐξ ἴσου πολύ σημαντικοί ἄνθρωποι καί ἔξω. Ἔχω γνωρίσει πολλούς.

▶ *«Μέσα μου κρατάω τήν Ρωσσία πού ἀγάπησα», ἔχετε πεῖ σχετικά μέ αὐτή τήν χώρα, στήν ὁποία σπουδάσατε καί τήν ὁποία, μάλιστα, θεωρεῖτε δεύτερη πατρίδα σας. Πόσο σημαντικό ἦταν ὅτι μείνατε ἐκεῖ ἕξι χρόνια, τήν ἐποχή τοῦ Γκορμπατσώφ, «ὅταν ὁ κόσμος ἦρθε ἀνάποδα», ὅπως ἔχετε ἀναφέρει;*

Ἦταν ἕνα τεράστιο κομμάτι τῆς ζωῆς μου. Γιατί τήν ἐποχή ἐκείνη οἱ ἡμέρες καί οἱ ὧρες εἶχαν διπλή ἀξία. Γιατί ζούσαμε καί ἀναπνέαμε θέατρο. Αὐτό μέ κάποιον τρόπο συνυπῆρξε μέ μιά ἐποχή τεραστίων ἀλλαγῶν, μέ προσωπικές δοκιμασίες καί στερήσεις, γιατί ἡ Σοβιετική Ἕνωση ἦταν μιά πολύ ἰδιαίτερη χώρα στήν ὁποία ἔπρεπε νά μπορεῖς νά ὑπάρξεις. Νά τήν κατανοήσεις καί νά τήν ἐξηγήσεις. Θεωρῶ τόν ἑαυτό μου πολύ τυχερό πού ἔζησα ἐκεῖ, ἀπό τό νά ζῶ σέ κάποια ἀπό τίς χῶρες τῆς Εὐρώπης –χῶρες τίς ὁποῖες προσπαθοῦσε νά μιμηθεῖ ἡ Ἑλλάδα, ὑποπιθέμενες δυτικές, ὅπου ξέρεις λίγο-πολύ τί θά συναντήσεις.

Ἐκεῖ οἱ ἐκπλήξεις ἦταν τεράστιες, οἱ δοκιμασίες ἀκόμα πιό μεγάλες, ἀλλά οἱ ἄνθρωποι, τό ἐπίπεδο τῆς διδασκαλίας καί τό ἐπίπεδο στό ὁποῖο βρισκόταν τό θέατρο νομίζω ὅτι ἦταν ἀπλησίαστο καί πάρα πολύ μπροστά.

▶ *Σήμερα, πόσο σᾶς πονᾶ ὁ πόλεμος μέ τήν Οὐκρανία; Τί πιστεύετε ὅτι ἔχει ἀλλάξει στήν Ρωσσία ἀπό τότε μέχρι σήμερα καί σέ τί ἐλπίζετε;*

Ἐπτίζω πάντοτε νά μήν ὑπάρχει πόλεμος. Ἐγώ δέν εἶμαι ὑπέρ τοῦ πολέμου. Δέν πρόκειται νά καταδικάσω εὔκολα τήν Ρωσσία, ἐπειδή εἶναι μιά χώρα πού μπορῶ νά τήν ἐξηγήσω καί τήν ἀγαπῶ. Δέν θέλω νά κάνω καμμία πολιτική δήλωση ὡς πρός αὐτό. Ἁπλῶς βλέπω πάντοτε τήν Ρωσσία μέ κατανόηση τεράστια καί μέ συμπόνια, γιατί εἶναι μιά χώρα μαρτυρική. Καί πιστεύω ὅτι ἔχουν ἀλλάξει πολλά ἀπό τότε πού ἐγώ ἤμουν ἐκεῖ, πράγματα τά ὁποῖα δέν γνωρίζω, γιατί ἡ χώρα αὐτή ἄλλαξε πάρα πολλά πρόσωπα ἔκτοτε. Καί ἐγώ, ἀπό τό 1990 καί μετά, ἤμουν ἁπλῶς ἐπισκέπτης ἐκεῖ. Ἐκεῖνο πού θά ἐπιθυμοῦσα καί γιά τούς δύο λαούς εἶναι νά μήν χρειασθεῖ πόλεμος καί νά βρεθεῖ ἕνας τρόπος… Εἶναι τραγικό σήμερα, πού ἡ τεχνολογία ἔχει κάνει τόσα βήματα, νά βλέπεις νά χάνονται νέοι ἄνθρωποι. Μπορεῖ νά βρεθεῖ πάντοτε ἕνας τρόπος. Δέν μοῦ ἀρέσει πού αὐτός ὁ πόλεμος ἔγινε ἀφορμή ὥστε ἡ Ρωσσία νά εἶναι, ἄς ποῦμε, «μισητή» στόν κόσμο· γιατί δέν εἶναι δίκαιο αὐτό. Ἡ Ρωσσία εἶναι μιά χώρα πού πρόσφερε πάρα πολλά στήν Εὐρώπη ὡς πρός τήν ἐλευθερία της, «δίνοντας» 25-30 ἑκατομμύρια νεκρούς στόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Νομίζω ὅτι οἱ Ρῶσσοι κατά βάθος εἶναι ἕνας φιλειρηνικός λαός. Ἐπτίζω ὅτι τά ὑπόλοιπα θά τά λύσουν οἱ πολιτικοί πρός ὄφελος τῆς ἀνθρωπιᾶς καί μόνο.

▶ *Τί ἦταν αὐτό πού σᾶς ἔκανε νά δώσετε τό «πράσινο φῶς» στόν καλό συνάδελφο Νίκο Θρασυβούλου γιά νά συνεργασθεῖτε στό βιβλίο «Στάθης Λιβαθινός. Τρεῖς ἐποχές: Αὐτοβιογραφικές σημειώσεις ἑνός σκηνοθέτη τοῦ θεάτρου» (Ἐκδόσεις Πατάκη);*

Κοιτάξτε, ὁ Νίκος ἔβαλε τήν σπίθα. Τό εὔφλεκτο ὑλικό ὑπῆρχε, ἁπλῶς ἦταν πολύ καλά κρυμμένο. Καί ἐγώ ἤμουν ὁ τόπος πού ἔγινε ἡ ἔκρηξη. Δέν χρειάζονταν πολλά. Ἡ ἰδέα τοῦ Νίκου ἦταν νά ἀρχίσω νά γράφω γιά τήν Ρωσσία. Αὐτή τήν ἀπίθανη, ἀπίστευτη Ρωσσία τῆς κομμουνιστικῆς παρακμῆς καί τῆς Περεστρόικα. Ἀλλά ἐγώ ἄρχισα νά δίνω προεκτάσεις. Νομίζω ὅτι ἤθελα κατά κάποιον τρόπο νά δῶ καί ἐγώ λίγο τόν ἑαυτό μου, καί νά μέ γνωρίσω καλύτερα, καί ἴσως νά δώσω καί ἕνα στίγμα στά νέα παιδιά πού ξεκινοῦν, ἴσως καί δύναμη νά ἀκολουθήσουν τό ὄνειρό τους, ἀλλά μέ ἕναν τρόπο πολύ τίμιο, γιατί ὅ,τι γράφω εἶναι ἀκριβῶς αὐτό πού συνέβη. Ἐπίσης, ἤθελα νά περιγράψω καί κάποια πράγματα μιᾶς μεθοδολογίας, μιᾶς στάσης ἀπέναντι στό θέατρο. Εἶναι, ἄρα, ἕνα κουβάρι τό ὁποῖο ὁ Νίκος μέ βοήθησε νά ξετυλίξω, καί τοῦ χρωστάω τεράστια εὐγνωμοσύνη γι' αὐτό.

▶ *Πεῖτε μας δυό λόγια γιά τήν γεύση πού σᾶς ἄφησε ἡ περίοδος τῆς συνεργασίας μέ τόν Νίκο Θρασυβούλου καί πῶς δουλέψατε μαζί του.*

Πολύ ζεστά, πολύ ὁμορφα. Ὁ Νίκος ἔχει ἕναν πολύ ὡραῖο τρόπο νά μεταφέρει τόν ἐνθουσιασμό του καί τήν πίστη του σέ αὐτό πού κάνει, καί μέ ἔκανε νά νοιώσω πολύ ὁμορφα. Καί αὐτό ἦταν στήν πραγματικότητα τό μεγάλο ἐρέθισμα ὥστε νά… πάρω φόρα, γιά νά συνεχίσω καί νά φθάσω μέχρι τό τέλος. Συνέχισα χωρίς τόν Νίκο ἀπό κάποια στιγμή καί μετά, ἀλλά ὁ Νίκος μοῦ ἔδωσε τό μεγάλο σπρώξιμο. Σέ αὐτόν τό ὀφεῖλω.

▶ *Ἀφήσατε ἕνα γραπτό ἀποτύπωμα στήν μέση τῆς διαδρομῆς σας, ὄχι πρός τό τέλος, ἄς ποῦμε, ὅπως συνηθίζεται…*

Δέν τό ἔκανα ὡς ἀπολογισμό. Εἶναι αὐτό πού λέω: αὐτοβιογραφικές σημειώσεις. Ὁ Νταλί τό ἔκανε στά 25 μέ 30 του, ἐγώ –πηρουμένων τῶν ἀναλογιῶν πάντα– τό ἔκανα λίγο μεγαλύτερος, ὡς τρόπο ἐπεξεργασίας τῆς ζωῆς. Δέν τό ἔκανα ὡς ἀπολογισμό, γιατί εἶναι πολύ δύσκολο πρᾶγμα ὁ ἀπολογισμός, καί κινδυνεύεις νά μήν εἶσαι δίκαιος μέ τόν ἑαυτό σου.

▶ *«Ὁ καθηγητής Λιβαθινός ἐλάχιστα ἀπασχολεῖ τούς σπουδαστές, ἴσως ἐπειδή ἡ ἀξιολόγηση μαθημάτων καί διδασκόντων εἶναι ἔννοια ἀπαγορευμένη σέ αὐτή τήν χώρα» εἶχε γραφεῖ στήν «Καθημερινή» ἀπό τόν κ. Μανδραβέλη, ἄν δέν κάνω λάθος, μέ ἀφορμή τίς καταγγελίες πού εἶχατε δεχθεῖ ἀπό τόν Σύλλογο Σπουδαστῶν τῆς Δραματικῆς Σχολῆς τοῦ Ἐθνικοῦ, οἱ ὁποῖες ὁδήγησαν στήν συζητημένη παραίτησή σας. Σήμερα, ἀπό τήν ἀπόσταση χρόνου, πῶς βλέπετε αὐτή τήν ἱστορία;*

Τήν κίνηση αὐτή τήν ἔκανα ὡς κίνηση δύναμης, ὄχι ἀδυναμίας, τό ἴδιο καί τήν σιωπή μου, ἡ ὁποία νομίζω ὅτι ἔβαλε τά πράγματα στήν θέση τους. Αὐτή ἦταν μιά μεγάλη ἀνησία, γιά νά μήν πῶ βλακεία, πού συνέβη σέ μιά πολύ συγκεκριμένη στιγμή. Νομίζω ὅτι ἦταν καθοδηγούμενο τό γεγονός καί δέν ἀντιπροσωπεύει μέ τίποτα τούς ὑπέροχους μαθητές πού εἶχα. Σᾶς θυμίζω ὅτι ἦταν ἡ ἐποχή πού μόλις εἶχε δημιουργηθεῖ ἕνα σκάνδαλο στό Ἐθνικό Θέατρο, μέ ἀφορμή ἕναν ἄλλον διευθυντή. Ζούσαμε μέρες πανδημίας, τά παιδιά ἦταν κλεισμένα. Δέν θέλω νά ἀσχοληθῶ ἄλλο μέ αὐτή τήν ἐποχή. Μέ στεναχώρησε πολύ ἡ κίνηση, ἀλλά τήν ἀγνόησα καί ἔφυγα, καί γι' αὐτόν τόν λόγο δέν χρειάστηκε νά ξοδέψω πολλή ἐνέργεια στό νά διαλυθεῖ ὁποιαδήποτε ἀμφιβολία γύρω ἀπό τό τί πραγματικά συνέβαινε ἐκείνη τήν ἐποχή. Δέν ὑπῆρξε ἄνθρωπος πού νά καταγγείλει γιά μένα ὁτιδήποτε, γιατί δέν ὑπῆρχε τίποτα νά καταγγείλει. Πολύ σωστά γράφηκε ὅ,τι γράφηκε, ἐπειδή δυστυχῶς ἔχουμε εἰσέλθει σέ μιά ἐποχή πού, μέ ἀφορμή τήν ἄπαψη ὅτι πάντοτε «τά παιδιά ἔχουν δίκιο», ἀκυρώνουμε χαρακτῆρες καί προσωπικότητες. Νομίζω ὅτι αὐτό εἶναι ἕνα ἔγκλημα στό ὁποῖο ἀντιστεκόμουν καί ἀντιστέκομαι, καί ὅποιος προτείνει ἕναν τέτοιον τρόπο ἀντιμετώπισης τῶν παιδιῶν εἶναι ἐπειδή δέν ἔχει κάτι σημαντικότερο καί κάποιες ἀξίες νά προτείνει.

Τά παιδιά ὀφεῖλουν νά γνωρίζουν ὅτι, μπαίνοντας στόν ἀπαιτητικό χῶρο τοῦ θεάτρου, θά χρειασθεῖ νά κάνουν θυσίες, νά πιστέψουν σέ αὐτό καί νά ἐργάζονται νυχθημερόν. Ὁπότε, καί ἐπειδή ἐγώ αὐτό τό ὑπερασπιζόμουν καί τό ὑπερασπίζομαι ἀκόμα, ἐκείνη τήν ἐποχή ἴσως θά πεῖ κανεῖς ὅτι πλήρωσα ἕνα μικρό τίμημα, ἀλλά δέν πειράζει –ὅλα αὐτά εἶναι μέσα στήν ζωή. Δέν κράτησα κακίες, προχώρησα παρακάτω, δέν ἔδωσα σημασία, καί, ὅπως σᾶς εἶπα, ἡ σιωπή μου κανόνισε τά ὑπόλοιπα.

▶ *Μιλῆστε μας λίγο γιά τό «Ἡμερολόγιο ἑνός τρελλοῦ» καί τίς ἀπαιτήσεις πού τό ἀνέβασμα αὐτό εἶχε ἀπό τήν μεριά τοῦ σκηνοθέτη στό «Θέατρο τῆς Ὁδοῦ Κυκλάδων – Λευτέρης Βογιατζῆς». Τί ἔπεται τώρα;*

Ἦταν μιά πειραματική δουλειά πού ἤθελα νά κάνω μέ τόν Γιώργο Δάμπασση, τόν Νέστορα Κογιδᾶ καί τήν Λίλη Μελεμέ, προσπαθῶντας νά προσεγγίσω μέσα ἀπό μιά πιό σύγχρονη ματιά τό δρᾶμα τῆς εὐαισθησίας ἑνός ἀνθρώπου. Μετά θά ἔρθει τό «Τρίτο Στεφάνι» στό «Θέατρο Τέχνης». Σέ λίγο καιρό ξεκινᾶμε πρόβες μέ τόν πυρῆνα τῆς ὁμάδας μου, μέ τήν ὁποία ἐργάζομαι τά τελευταῖα 25 χρόνια καί ἐντός τῆς ὑπάρχουν ἤδη δύο καινούργιες γενιές ἠθοποιῶν. Θά δουλέψουμε Ἰούλιο, Αὔγουστο, Σεπτέμβριο, Ὀκτώβριο, γιά νά τό παρουσιάσουμε μέσα πρός τέλη Ὀκτωβρίου.

▶ *Θά ἤθελα νά μοιραστεῖτε μία ἀπό τίς ἰσχυρότερες μνῆμες πού ἔχετε ἀπό τόν θεῖο σας Μάνο Κατράκη.*

Κατά τήν πρεμιέρα τοῦ ἔργου «Λειτουργία κάτω ἀπό τήν Ἀκρόπολη», παρόντος τοῦ συγγραφέα τοῦ κειμένου Νικηφόρου Βρεττάκου, λίγο πρίν ξεκινήσει ἡ παράσταση, ἀνοίγει τά χέρια του, πού ἦταν τεράστια, ἀγκαλιάζει τόν θίασο τῶν νέων παιδιῶν πού ἤμασταν ἐκεῖ καί μᾶς λέει: «Σᾶς ἀφιερώνω τήν παράσταση αὐτή νά τήν θυμᾶστε, νά τιμᾶτε καί νά ἀγαπᾶτε τό θέατρο». Μέ ὅλη του τήν συγκίνηση καί τήν ἀγάπη. Αὐτό θυμᾶμαι.

▶ *Κύριε Λιβαθινέ, σέ σχέση μέ τήν σημερινή πραγματικότητα, ἀπό ποῦ ἐμπνέεστε γιά νά κάνετε θέατρο;*

Ὅταν ἡ σκηνοθέτις, πού ἔχω τήν τιμή νά εἶναι καί γυναῖκα μου, Γιολάντα Μαρκοπούλου, πρίν ἀπό κάποια χρόνια, ἀνέβασε τήν παράσταση «Ε_ΦΥΓΑ» μέ τήν ὁμάδα της ἀπό πρόσφυγες χωρῶν ὅπως τό Ἀφγανιστάν, τό Μπαγκλαντές κ.ἄ., οἱ ὁποῖοι μίλησαν γιά τό πῶς ξέφυγαν ἀπό τήν ἄγρια μοῖρα τους γιά νά φθάσουν στήν Ἑλλάδα, μποροῦσα νά καταλάβω τί σημαίνει θέατρο-ντοκουμέντο καί πῶς μπορεῖ νά γίνει αὐτό μέ ἕναν αὐθεντικό τρόπο. Τήν ἐρώτηση αὐτή δέχτηκα πάνω-κάτω πρόσφατα καί νομίζω ὅτι θά πῶ σχεδόν τά ἴδια πράγματα. Ἡ Γιολάντα, λοιπόν, ἔφτιαξε μιά παράσταση-ντοκουμέντο γιά τήν φυγή ἀπό τόν κίνδυνο καί τόν θάνατο. Ὁ λόγος γιά ἕνα θέατρο πού ἐγώ προσωπικά δέν ἐνδιαφέρομαι ἄμεσα, γιατί εἶναι καί ἕνα εἶδος πού δέν μπορῶ νά τό κάνω. Δέν μποροῦμε ὅλοι νά τά κάνουμε ὅλα. Ὅμως θυμᾶμαι, ὅσο ἀντικειμενικός μπορῶ νά εἶμαι, αὐτή τήν παράσταση πού ὑμνήθηκε καί εἶχε τεράστια ἀνταπόκριση, καθ' ὅτι μιλοῦσαν γιά τήν τύχη τους ἄνθρωποι πού βίωσαν οἱ ἴδιοι τά γεγονότα. Πιστεύω ὅτι ζοῦμε σέ μιά τραγική ἐποχή, πού ὅπου καί ἄν κοιτάζουμε βλέπουμε τρόμο, φυγή καί θάνατο. Δυστυχῶς ἢ εὐτυχῶς, δέν εἴμαστε ἐκεῖ. Ὑπάρχει ἡ παντοδύναμη εἰκόνα. Πῶς θά μποροῦσα, λοιπόν, ἐγώ νά κάνω ἕνα θέατρο-ντοκουμέντο καί νά μιλήσω γιά τήν Παλαιστίνη, γιά ὁποιαδήποτε ἄλλη χώρα τοῦ κόσμου, χωρίς νά τήν προδώσω; Ἡ δύναμη τῆς εἰκόνας σήμερα εἶναι χίλιες παραστάσεις. Τό θέατρο μόνο ψέματα μπορεῖ νά πεῖ, καί δέν μέ ἐνδιαφέρουν τά ψέματα. Ἄρα, ἡ προφητικά μπορεῖ νά μιλήσει κανείς γι' αὐτό ἢ ἐκ τῶν ὑστέρων, μετά ἀπό 10 ἢ 20 χρόνια, ὅταν ἡ ἀνθρώπινη ἐμπειρία θά ἔχει «κατακαθίσει» μέσα μας καί δέν θά μιλήσουμε δημοσιογραφικά. Ἡ δημοσιογραφική συνομιλία μέ τόν θεατή εἶναι κάτι πολύ ἀπεχθάνομαι καί νοιώθω ὅτι προδίδει βαθειά τήν τραγικότητα τῶν γεγονότων.

▶ *Αἰσθάνομαι αὐτή τήν στιγμή σάν νά ὑποβιβάζουμε τόν δημοσιογράφο…*

Καθόλου. Ὁ δημοσιογράφος εἶναι ὑποχρεωμένος νά κάνει τήν δική του δουλειά καί τό θέατρο τήν δική του. Προσωπικά, καταλαβαίνω τό θέατρο σάν μιά μεταμορφωμένη πραγματικότητα πού μπορεῖ νά μιλήσει πολύ πιό ἰσχυρά γιά τήν ἀνθρώπινη μοῖρα μέσα ἀπό σημαντικά κείμενα, συνήθως κλασσικά, παρά νά προσπαθήσει νά μιμηθεῖ τό αὐθεντικό ἀποτύπωμα τοῦ δημοσιογράφου καί τῶν γεγονότων. ▲▼

Ὁ Στάθης Λιβαθινός, κατά τήν τελετή ἀναγόρευσής του ὡς τακτικοῦ μέλους τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, μέ τόν πρόεδρο τῆς Ἀκαδημίας Μιχάλη Τιβέριο

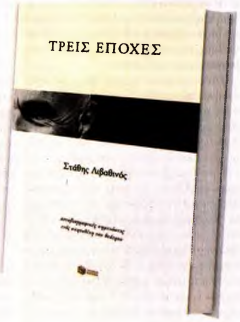

Τό ἐξώφυλλο τοῦ βιβλίου «Στάθης Λιβαθινός. Τρεῖς Ἐποχές» τῶν Ἐκδόσεων Πατάκη